

परिवर्तनको लागि क्राइम अपरेसन

CRIME OPERATION

साप्ताहिक

वर्ष ८ अंक ६ २०७९ भाद्र १५ गते आईतवार

Sunday 1, SEP, 2019

पृष्ठ: ६, मूल्य रु. १०/-

वेबसाइट, होस्टिङ, अनलाइन रेडियो,
एस.एम. एस. तथा एस.एम. एस.
भोटिङका साथै सभ्तवेयर एप्स
चाहिंएमा हामीलाई सम्भन्नुहोस ।

सम्पर्क:

Websoft IT Nepal Pvt. Ltd.
Biratnagar, Morang
www.websoftitnepal.com
9842278940

भारतीय स्कारपियो लिएर नेपाल प्रवेश गरी चोरीडकैती गर्ने सात पक्राउ

विराटनगर । भारतीय स्कारपियो सहित नेपाल प्रवेश गरी विराटनगर महानगर पालिकाका विभिन्न स्थानमा चोरी-डकैती गरको आरोपमा स्कारपियो सहित सात जनालाई जिला प्रहारीकार्यालय मोरंगले विहीवार सार्वजनिक गरेको छ ।

विराटनगर महानगर पालिका भित्र विभिन्न ठाउँमा डकैती गर्ने स्कारपियो सहित सात जनाको समूहलाई बुधवार जिल्ला मोरंग पथरी शनिश्चरे नगरपालिका वडा नं. १ मा रहेको इलाका प्रहरी पथरीबाट खटिएको टोलीले वी. आर ३२ प. २८३६ नम्बरको स्कारपियो सहित घटनामा प्रयोग भएको चीजवस्तुहरु सहित नियन्त्रणमा लिएको थियो ।

श्रावन महिनामा विराटनगर महानगर पालिका वडा नं. २ शनिहाटमा रहेको पन्च कन्या ट्रेड लिंकमा २३ गते राती सटर फुटाई डकैती गरी रु ५ लाख ९५ हजार लुटेको र सोही दिन विराटनगर महानगर पालिका वडा नं. २ शनिहाटमा रहेको गणनायक मोर्केट हाउस (किराना पसल) को

मुबमा मास्क लगाएका सातै जनाले भारतीय स्कारपियो लिएर चोरीडकैतीमा प्रयोग गर्ने मोबाईल, लता कपडा, लोहाकटर मेशीन सहित नेपाल प्रवेश गरी चोरी डकैती गरेका थिए । डकैती अपराधमा पक्राउ गरी जिल्ला प्रहरी कार्यालय मोरंगले सार्वजनिक गर्दै ।

सटर फुटाई ४ लाख लगेपछि नेपाल प्रहरीले आफ्नो निगरानी र अनुसन्धान अगाडी बढाएका थिए ।

त्यही समूहले फरी नेपाल प्रवेश गरी दुई ठाउँमा चोरी फिल्मी सैलीमा गरी भानु खोज्दा नेपाल प्रहरीले पक्राउ गरीएको हो । चोरी

गर्ने ठाउँमा राखिएको सिमि क्यामराको फुटेजले डकैतीमा संलग्न भएको पहिचान भएको छ ।

ती सातै जनाले भारतीय नम्बर प्लेटका गाडी चार दिनको लागि १० हजार भाडामा भारतकै विजय सिंहसंग लिई भाद्र ९ गते जोगवनी

नाकाबाट नेपाल प्रवेश गरेका थिए । चोरी डकैती गर्ने योजना भारतको सीतामछीमा योजना बनाई नेपालको विभिन्न ठाउँमा डकैती गर्ने योजना बनाएका थिए ।

सोही योजना अनुसार नेपाल बाँकी अन्तिम पेजमा...

सोलर वितरणमा विवाद

विराटनगर । संघिय सरकारको सहयोग र वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको सहयोगमा धनपालथान गाउँपालिकामा सोलर वितरण कार्यमा भएको भेदभाव र आर्थिक चलखेलले गर्दा विवाद सुजना भएको छ ।

सोलर वितरणमा सबभन्दा बढी विवाद धनपालथान वडा नं. १ अमाही

भन्दै गरीव निमुखा जनताहरूले विरोध गरेका छन् ।

उक्त सोलर निशुल्क वितरण गर्नु पर्नेमा मर्मत सम्भार भन्दै प्रति सोलरवापत बडा समितिले १ हजार रुपैयाँ समेत उठाएको छ । धनपाल गाउँपालिकामा रहेको ७ वटा वडा मध्ये सबभन्दा बढी

वरियातीमा देखिएको छ । सो वडामा १ सय थान सोलर प्राप्त भएको छ भने सोलरको लागि ३ सय जति निवेदन परेको थियो ।

ती मध्ये बडा समितिलाय रहेका कार्यवाहक बडा अध्यक्ष निर्मला देवी पासवान, सदस्य अरुण मण्डल, गिता देवी पासवान र रामनारायण मण्डलको समितिले सो सोलरहरु गरीव, आदीवासी जनजाति, दलित र जसको घरमा विजुली वती पुगेको छैन त्यसलाई प्राथमिकतामा राखी वितरण गर्नु पर्नेमा आफन्त र धनीवर्गहरूमा मात्र वितरण गरेको

लापवाही, अनियमितता, भ्रष्टाचार, वडा नं. २ अमाही वरियातीमा भएको भन्दै सुधारका लागि भण्डाफोर अभियान चलाउनु पर्ने एक स्थानीयवासी बताए ।

त्यसै गरी धनपाल थान वडा नं. २ अमाही बाँयातीमा रहेको कार्यालय समेत आफै विरामी भएको अवस्था छ । निर्वाचित वडा अध्यक्ष वलराम भगतको सर्पदंशका कारण मृत्यु भएपछि जेष्ठताको आधारमा निर्मला देवी पासवान कारवाहक वडा अध्यक्ष भएको छ । पासवान अर्शाक्षि बाँकी अन्तिम पेजमा...

छिटोछरिता न्यायको लागि रणनीतिक योजना

विराटनगर । उच्च अदालत विराटनगरले सम्भवतः पहिलो पटक संचार कर्मिहरूसंग अन्तरीक्रिया गरी अदालतले गरेको न्याय सम्पादनका तथ्यांकहरु सार्वजनिक गर्दै न्याय क्षेत्रलाई आम नेपाली जनता समक्ष पुऱ्याउ र सूचनाको हकलाई संरक्षण गर्दै कसरी प्रवाह गर्ने सम्बन्धा छलफल भएको छ ।

श्रावन १ गते देखि उच्च अदालत विराटनगरमा चौथो पञ्चवर्षीय रणनीतिक योजना लागु भएको छ । सो रणनीतिक योजना

अनुसार १. छिटो छरितो र गुणस्तरीय न्याय सम्पादनको लागि मुद्दाको शीघ्र फछ्छौट, मुद्दा व्यवस्थापन पद्धतिमा सुधार, न्यायिक काम कारवाही तथा मुद्दाको फौसलामा गुणस्तरीयता, विवाद समाधानका वैकल्पिक उपायहरूको प्रयोग प्रभावकारी बनाउन जोड दिने भएको छ ।

त्यसैगरी २. न्यायमा पहुँच अभिवृद्धिको लागि अदालतका कार्यक्षेत्रभित्रका न्याययिक पहुँचका अवरोधहरूको सम्बोधन गर्ने, सेवालाई

गुणस्तरीय र प्रभावकारी बनाउने, सहायतालाई प्रभावकारी बनाउने, न्यायिक प्रक्रिया र प्रणाली वारे सूचना प्रवाह गर्ने पिडिछ मैत्री न्याय प्रणालीको सुदृढीकरण गर्ने लक्ष्य र उदेश्य लिएको छ । ३. न्यायिक सुशासनको प्रवर्द्धनको लागि न्याययिक स्वतन्त्रता र स्वायत्तताको प्रवर्चन गर्ने, उत्तरदायित्व र जवाफदेहीता अभिवृद्धि गर्ने, जनशक्तिको कार्य संस्कृतिमा सुधार गर्ने, अदालतको काम कारवाहीमा बाँकी अन्तिम पेजमा...

दुग्ध विकास संस्थानबाट उत्पादित दुग्ध तथा दुग्ध पदार्थहरू

HACCP Certified by TÜV CERT

DDDC

स्वाधिलो अर्शाक्षि पोखिलो वर्षादेसिको. अर्शाक्षि विश्वासिलो

दुग्ध विकास संस्थान विराटनगर

HA AUTO MOBIL

एच. ए. अटोमोवाइल प्रा. लि.
बिराटनगर-४, कन्वन्बारी

यहाँ पुरानो तथा नयाँ कार, मोटरसाइकल र स्कुटर सुपथ मुल्यमा खरिद, बिक्रि गरिन्छ ।

सम्पर्क नं. ९८५२०२११८६, ९८१७७३२९४१

भारतीय...

प्रवेश गरी भाद्र ९ गते राती विराटनगर महानगर पालिका वडा नं. ७ मा रहेको कदमाह कृषि सहकारी संस्था लिमिटेडमा सटर फुटाई ४ लाख ९५ हजार र सोही राती सोही वडामा मां भवानी ईन्टर प्राईजेजको सटर फुटाई ६ लाख ४० हजार हुकैती गरेको आरोप लगाईएको छ।

स्कारिपयो सहित पक्राउ पर्नेहरूमा ३ जना भारतीय सहित ४ जना नेपाली रहेको छ। पक्राउ पर्नेमा भारत, बिहार, मधुवानी जिल्ला बेनिपट्टिथाना केडिया ग्राम पञ्चायत-१३ का धर्मन्ध कामत, लक्ष्मण गुप्ता, लदौत ग्राम पञ्चायत-६ बस्ने मो. मोतिउर रहमान, रहेका छन्।

त्यसै गरी नेपालका गैतहट जिल्ला गौर नगरपालिका डा नं. ३ पोखरीयाका मो. मोहिज गुनियाँ, बलराम क्षेत्री, जिल्ला सर्लाही ब्रम्हपुरी गाउँपालिका वडा नं. ४ का सेख मो. सलिफ र शेख अलि असार रहेका छन्।

चोरी-डकैती अपराधमा संलग्न व्यक्तिहरूले प्रयोग गरेको १ था स्कारिपयो गाडी, मोबाइल-७ थान, नगद नेपाली रुपियाँ १२ हजार ८ सय ५०, भारतीय रुपियाँ ११ हजार ४ सय १०, नेपाली सिमकाई-१ थान, भारतीय सीकाई-९ थान, फलाम काटने कटर सोभान-१ थान, कम्प्युटर पेन्ट तथा हाफ पेन्ट १/१ थान, गन्ध-७ थान, तन्ना-२ थान, तैलिया-२ थान, फोला ४ थान सहित समानहरू बरामद गरीएको छ।

ती सातै जनालाई मुलुकी अपराध संहिता २०७४ को चोरी तथा डाँका सम्बन्धि कसुर अन्तर्गत अदालतबाट म्याद थमाई अनुसन्धान भई रहेको छ।

छिटोछरितो...

अनुगामन र निरीक्षणलाई प्रभावकारी बनाउने भएको छ।

४ अदालत व्यवस्थापनको सुदृढीकरणको लागि मानव संशोधन व्यवस्थापनलाई सुदृढीकरण बनाउने, भौतिक र सेवा पूर्वाधारमा सुधार उर्वम विन्तीय ष्ट्वासथपन गर्ने, सूचना प्रविधिको संस्थागत सुदृढीकरण र क्षमता अभिवृद्धि गर्ने, संहिताहरूको नतिजा मुलक र प्रभावकारी कार्यान्वयनको व्यवस्थापन गर्ने, न्यायिक अध्ययन अनुसन्धानको पद्धति विकास गर्ने

योजना कार्यान्वयन प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउने भएको छ। ५. न्यायपालिकाको आस्था विश्वास अभिवृद्धिको लागि अदालतका काम कारवाही सम्बन्धमा सेवाग्राहीको सन्तुष्टी अभिवृद्धि गर्ने, न्यायिक सूचना, सञ्चार र शिक्षा पद्धतिको सुधार, अदालतका सरोकार वालाहरसंगको सम्बन्ध र सहयोगलाई सुदृढ तुल्याउन उच्च अदालतका न्यायधिेशहरू अग्रसर हुने भएको छ।

सोही अवसरमा आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ मा हिलेको मुद्दाहरू जिम्मेवारी सरी आएको ९ सय ५६ र नयाँ दर्ताको ३ हजार ४ सय ६८ मुद्दा गरी जम्मा ४ हजार ४ सय २४ मुद्दा मध्ये २ हजार ४ सय ८२ फछ्यौट भएको छ भने बाँकी १ हजार ९ सय ४२ फछ्यौट हुन बाँकी रहेको छ। प्रतिशतमा भने हो भने ५६.१० प्रतिशत मुद्दा फछ्यौट भएको छ।

त्यसै गरी मुद्दा दर्ताको अनुमान २ हजार २ सय ८५ गरिएकोमा १ हजार १ सय ८३ मुद्दा पढी दर्ता भएको र फछ्यौट गर्ने लक्ष्य २ हजार २ सय ६९ गरिएकोमा २ सय १३ थान वही मुद्दा फछ्यौट भएको छ। मुद्दा वही दर्ता भएको कारण फछ्यौट प्रतिशत कम भएको छ।

उच्च अदालत विराटनगरमा २ वर्ष नाघेका २१ थान, १८ महिना देखि २ वर्ष भित्रका ५३ थान, १ वर्ष देखि १८ महिला सम्मका १ सय १० थान, ९ महिला देखि १ वर्ष भित्रका ३ सय ५५ थान, ९ महिना भित्रका १ हजार ४ सय ३ थान मुद्दाहरू फछ्यौट हुनु बाँकी रहेका छन्।

त्यसै गरी ०७५/७६ को कुल मुद्दाहरू मध्ये रिट निवेदन ६ सय ५ थान, बालबालिका प्रकरण ५८ थान, परमादेश ८८ थान, उल्लेखन २ सय २८ थान, निषेधा २ सय २१ थान, प्रतिषेध ४ थान, थुनुवा २ सय २० थान, बालबालिका पक्ष भएको ४१ थान, महिला पक्ष भएको ३ सय ९२ थान, जेष्ठ नागरिक ९२ थान, रहेको छ। जसमध्ये मेलमिलापमा पठाएको ३ सय ९८ मध्ये ९२ थान मुद्दा मिलापत्र भएको छ। वैतनिक कानुन व्यवसायीले लिखत तयारी ५४ वटा, परामर्श सेवा १ सय ६९ वटा बहस १ सय ५९ वटा मुद्दामा गरेको छ। करागार भ्रमण वैतनिक बकिलले ४४ पटक गरी लिए जसमा १ सय ५ जनाले सेवा प्राप्त गरेको तथ्यांकमा उल्लेख गरेका छन्।

सोलर...

भएका कारण र अन्य सदस्यहरूले वास्ता नगरेका कारण वडामा सबै सजोकाममा ढिलासुस्तो भई रहेको छ। कार्यालयमा खानेपानी र शौचालयको समेत व्यवस्था नहुँदा सेवा ग्राहिलाई कठिनाई भई रहेको एक सेवा ग्राहीले बताउ।

यस सम्बन्धमा वडा अध्यक्ष पासवाले भने सोलर वितरणमा कमजोरी भएको हो। सोलर नपाउनेहरूले विरोध गरेको हुन्। दोस्रो चरणमा सोलर आउंदा समस्या समाधान हुन्छ बताउदै वडामा वैतथी त छ सुधारका लागि सम्पूर्ण समितिले सहयोग गर्नु पर्ने बताए।

यस सम्बन्धमा बैकौनिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्र सोलर वितरण कर्ता ज्ञानेन्द्र सिंहले भने आदीवासी जनजाति, दलित मध्ये गरीब र घरमा बिजुल नभएको घरमा सोलर वितरण गर्नु पर्ने प्रावधान रहेको छ। त्यसो गरेको छैन भने पुनः सच्याएर वितरण गर्नु पर्छ। रकम लिएको सम्बन्धमा सोधदा ती सबै रकम मर्मत खर्च वात लिएको हो सो रकम गाउँपालिका खातामा जम्मा हुन्छ बताए।

सोही विषयमा धनपाल गाउँपालिकाका अध्यक्ष हरिलाल सिंहलाई सोधदा भने धनपाल गाउँपालिकाबाट ४ हजार थान सोलर माग भएकोमा १ हजार मात्र प्राप्त भएको ती सबै वडामा वितरण भई रहेको छ खास गरी वितरणमा वडा नं. २ र ७ मा समस्या देखिएका छ। वितरण गरी सकेको वडा फिर्ता गर्दा अझ विवाद हुने भएकोले विवादीत वडामै समाधान खोज्नु पर्ने बताए। धनपालथान गाउँपालिका वाट सोलर वितरण गरेबापत रकम उठाउन निर्णय नभएको जानकारी गराउदै उठाएको छ भने गाउँपालिका मर्मत सम्भार कोषमा जम्मा गराउने बताए।

दुष्पान र मद्यपान आजै देखि त्यागौ र निरोगी रहौ।

नोबेलबाट तेरह लाखको निःशुल्क उपचार

विराटनगर। मोरङको लेटाङ-१ स्थित थामडाँडाका कोणीकुमार राईको सम्पूर्ण सम्पत्ती करिब २ लाख बराबरको छ। चार वर्ष अघि रुखबाट लड्दा भाँचिएको खुट्टामा भएको संक्रमण निको पार्ने क्रममा अहिलेसम्म १३ लाख बराबरको उपचार भईसकेको। आफ्नो भएको सबै सम्पत्ती सकेर उपचार गर्दा पनि उनको उपचार खर्च पुग्ने कुनै संभावना नै थिएन। नोबेल अस्पताल सञ्चालक डा. सुनिल शर्माले सम्पूर्ण उपचार खर्च नबेहोर्दिएको भए उपचार गर्न नसकी कुहिएर मरिसके अनुमान गर्ने उनी अहिले भाँचिएको खुट्टाले टेकेर हिँड्न सकेका छन्।

तीन वर्ष अघिदेखि नोबेलमा खुट्टाको निर्वात उपचार गराईरहेका ३७ वर्षीय राईको उपचारमा अहिलेसम्म १२ लाख ८५ हजार खर्च भईसकेको छ। उपचारमा लागेको सम्पूर्ण खर्च डा.शर्माले बेहोर्दिएपछि उनले तीन वर्षदेखि निःशुल्क उपचार गराईरहेका छन्। 'सुनिल सरले निःशुल्क उपचार गर्दिनाले अहिलेसम्म ज्यूँटो छु।' उनी भन्छन् 'उहाँले सबै खर्च नबेहोर्दिनुभएको भए खुट्टा कुहिएर तीन वर्ष अघिनै मरिसके थिए।' चार वर्ष अघि ढाले घाँस काट्न रुखमा चढेका बेला हाँगे भन्धिएर लड्दा उनको दाहिने खुट्टाको हड्डी

भाँचियो। मोरङ, सुनसरी र भद्रापाका तीन वटा अस्पतालमा ६ पटकसम्म अप्रेशन गर्दा उनले लाखौं रकम खर्चिनु पर्यो। तर, भाँचिएको खुट्टामा राखिएको स्टिलमा खिया लागेर संक्रमण बढ्दै गएकाले निको हुनको सट्टा उल्टै समस्या बढ्दै गयो। भएको सम्पत्ती उपचारकै क्रममा सकेर अन्तिममा नोबेल अस्पताल आईपुगेका राईलाई डा.शर्माले सम्पूर्ण खर्च बेहोरेर निःशुल्क औषधि, उपचारको व्यवस्था मिलाईदिएका हुन्।

नोबेलमा निःशुल्क उपचार पाएर खुट्टा ठिक हुन थालेपछि उनी अहिले हर्षित छन्। 'उपचारका लागि धेरैतिर घाउँदा पैसा मात्रै सकियो, निको भएन। अहिले नोबेलमा निःशुल्क उपचार पाएर खुट्टा

ठिक हुन थालेपछि हुंगा खोज्दा टेज्ता मिलेजस्तो भएको छ।' उनले भने।

खुट्टा भाँचिएको ठाउँमा हड्डी पावने रोग बढ्दै गएकाले निको हुन धेरै समय लागेको नोबेल अस्पतालका डा. सन्तोष थापाले बताए। 'भाँचिएको ठाउँको मरेको हड्डी निकालेर ईलजरोभ प्रविधिबाट उपचार भईरहेको छ।' डा. थापाले भने 'नयाँ हड्डी पलाउँदै गएकाले खाली रहेको भागमा हड्डी पुरा भएपछि अब केही महिना भित्रै खुट्टा ठिक हुन्छ।'

खुट्टा निको हुँदै गएकाले अहिले उनी वैसाकीको सहायतामा हिँड्ने गरेका छन्। राईजस्ता गरिब, विपन्न तथा असहाय धेरै विरामीलाई डा.शर्माले निःशुल्क उपचार गराईसकेका छन्।

कर तिरोँ, राजश्व बढाओँ
कर तिर्नु कानुनी अधिकार मात्र नभएर सम्मान पाउने अवसर पनि हो। त्यसैले कर तिरोँ देशको राजश्व बढाओँ।
स्थायी लेखा नम्बर लिनुहोस दुवक भएर व्यवसाय सञ्चालन गर्नुहोस।
लेखा राखौँ हिसाबमा भर, हचुवामै नतिरोँ कर कर्तव्य ठानेर कर तिरोँ नव नेपाल तिमार्णामा सहभागी बनौँ।
सामान किनौँ गतिलेो घानेर बिल मार्गेँ अधिकार ठानेर।
अन्तरिक राजश्व कार्यालय विराटनगर

खुल्यो ! खुल्यो !! खुल्यो !!!

सम्पूर्ण विशेषज्ञ सेवा सुविधाको साथमा मलाया रोड विराटनगरमा यही मिति २०७६ साल बैशाख २८ गते देखि दिव्य ज्योती अस्पताल प्रा.लि. संचालन ल्याएको सहर्ष जानकारी गराउदछौ।

हाम्रो सेवाहरू
२४ सँ घण्टा ईमरजेन्सी सेवा, दैनिक ओ.पी.डी. सेवा, फिजिसियन सेवा, स्त्री रोग तथा प्रसुति सम्बन्धी ओपीडी सेवा, नव जात शिशु तथा बाल रोग सम्बन्धी सेवा, आँखा जाँच तथा अप्रेसन सेवा, हाडजोर्नी तथा नशा रोग सेवा, मेमोला प्रोस्टेट, मुत्रनली, मुत्रथैली र मुत्ररोग सम्बन्धी विशेषज्ञ सेवा, नाक कान घाँटी सेवा, दाँत मुख सम्बन्धी सेवा, ई.सी.जी सेवा, डिजिटल एक्स-रे अल्ट्रासाउण्ड (USG), कम्प्युटर स्थालित त्याव, फार्मसी।

सम्पर्क
मलाया रोड, विराटनगर, मोरङ्ग फोन नं. ०२१-४७००५० / ४७००८५

न गुणस्तर मा सम्मौता न तौल नै घटबढ सधैं माँ रु. १५ मा ७५ ग्राम रमपम

क्राइम अपरेशन
परिवर्तनको लागि
प्रबन्ध निर्देशक : हिरालाल साह ९८४२२०५८१६ सम्पादक/प्रकाशक:श्याम सुन्दर सुतिहार ९८४२२०७९४२,९८०७३५२२१३ कार्यालय विराटनगर-८ कम्प्युटर लेआउट:विजय कृ.मण्डल मुद्रक:बाबा प्रिण्टर्स अफसेट प्रेस, विराटनगर-७ इमेल:crimeoprations@gmail.com

सम्पादकीय

स्थानीय तहको भ्रष्टाचार लाई समायमै रोक्नौ

आन्दोलन र बलिदानले आएको लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक व्यवस्था संघिय प्रदेश र स्थानीय तह गठन भई स्थानीय तहहरूमा निर्वाचित जन प्रतिनिधीहरू आएको दुई वर्ष वितिसकेको छ, अर्भ तीन वर्ष कार्यकाल बाँकी रहेको छ। स्थानीय तहमा भई रहेको काम कारवाही र विकास निर्माण कार्यालाई आम नेपाली जनताले रुचाएको छैनन्। यसका मुख्य कारण जनप्रतिनिधीहरूले विकास निर्माणको लागि आएको बजेटहरूलाई समेत सदउपयोग गर्नु नसक्नु र गरेमा पनि त्यसमा जनप्रतिनिधीहरूले व्यक्तिगत लाभ, आफन्तवाद, खोजेकाले विकास निर्माणकार्यले पनि गति लिएको छैन। विकास निर्माणका नामा सडक चौडा र सडकमा माटो पुर्ने काम मात्र भएका छ। त्यो सडकले भन आम जनतालाई सातौ नै दिई रहेको छ। अर्को काम जनप्रतिनिधीहरू आफन्तलाई नियुक्ति गर्ने काम र गोजी भर्ने काम पनि ब्यापक भई रहेको छ। भए नभएको पद सृजना गरी नियुक्त दिएर ब्यापक भ्रष्टाचार भई रहेको छ।

स्थानीय तहमा भ्रष्टाचार हुनको मुख्य कारण दुई तिहाई बहुमतको दम्भ र जनप्रतिनिधीले चुनावमा गरेको अध्याधिक खर्च यी दुई कारणले स्थानीय तहहरूमा जनप्रतिनिधीहरूले मनपरी ढंगबाट गाडी किन्ने, कर्मचारी नियुक्ति गर्ने, सडक पूर्वाधार निर्माणमा जोड दिने, जुनकाममा वढी भ्रष्टाचार हुन सक्छ, त्यो कामलाई मात्र प्राथमिकतामा राखेर कार्यकारी प्रमुखहरू पनि प्रलोभनमा परी अनावश्यक तौरले काम संचालन गरेका छन्। योग्यता नपुगेकैलाई नियुक्ति दिन्छ। आफ्नो मान्छेलाई कम्प्युटर अपरेटर, कार्यालय सहयोगी, स्वास्थ्य चौकीहरूमा नियुक्ति, करार शिक्षकमा नियुक्तीलाई प्राथमिकतामा राखेर नियुक्त गर्ने र रकम असुल्ने काममा तल्लीन भएका छन्। यसलाई समायमा नै रोक्ने प्रयास नगरे भ्रष्टाचार प्राथको रूपमा विकास हुँदै जान्छ।

स्थानीय तहमा भएको भ्रष्टाचारलाई रोक्नका लागि जनप्रतिनिधीहरूले गरेको काम कारवाहीलाई अनुगमन र कारवाही गर्ने निकायका आवश्यकता छ। आफैलाई आफ्नो स्थानीय तहको सिहदरवारको प्रमुख ठान्ने आफ्नो कानून आफै बनाउने, स्थानीय तहका काम कारवाहीलाई प्रदेश सरकारले अनुगमन गर्ने संयन्त्र बनाउनु पर्छ। प्रदेश सरकारले गरेको अनियमिततालाई संघिय सरकारले अनुगमन र कारवाही गर्ने संयन्त्र निर्माण गरी समयमै भ्रष्टाचारलाई रोक्नु पर्दछ। अन्यथा भ्रष्टाचार भ्रष्टाचारै गएर भ्रष्टाचार गर्ने मुलुकको १ नम्बर सूचीमा नपला भन्न सकिन्न। त्यसैले समयमै भ्रष्टाचारलाई निर्मुलु पार्न आवश्यक कदम चाल्न जरुरी छ।

साप्ताहिक राशिफल

- **मेघ (जु.चे.चो.ला.लि.लु.ले.लो.अ) : स्वास्थ्य, खास गरी आँखा तथा घेट स्वस्थगी समस्थाले सताउला। शारीरिक आलस्यले जरो गाड्ने छ। परिवारिक चिन्ताले सताउने छ।**
- **बृष (इ.उ.ए.ओ.वा.वि.वु.वे.वो) : सहास र हिम्मतले धेरै काम गर्ने छ। आटेका काममा सफलता मिल्ने छ। सक्नुहु परास्त हुने छ। प्रशन्सा तथा मान सम्मानको योग रहेको छ।**
- **मिथुन (क.कि.कु.घ.च.ङ.कं.को.ह) : आर्थिक मामिलाको काममा उर्गानुका साथै माल समान हरजाने तथा हानी नोखानी हुन सक्ने योग रहेकाले सतर्कता अपनाउनु होला।**
- **कर्कट (हि.हु.हे.हो.डा.डि.डु.डो.डो) : शारीरिक तथा मानसिक ताप उत्पन्न होला। अत्यधिक परिश्रमले शारीरिक थकाई लाग्नका साथै समान्य चोट पटकको सम्भावना छ।**
- **सिंह (मा.मि.मु.भे.भो.ट.टु.टु.टो) : मन पर्ने समान किनमेल गर्नुका साथै उपयुक्त काममा लगानीको योग रहेको छ। भावी योजनालाई लिएर केही चिन्तित बनाउने छ।**
- **कन्या (टो.प.पी.पू.ष.ण.उ.ऐ.पो) : केही सघर्ष गर्नु परेपनि अन्त आटेका काममा सफलता मिल्ने छ। धार्मिक तथा मंगलिक काममा खर्च हुने योग देखिन्छ।**
- **तुला (रा.री.रु.रे.रो.ता.ती.तु.ते) : समयले विस्तारै कोट्टे फर्न लागेको छ। रोजिको काम क्रमश बन्दै जानेछ। वार्दविवादमा आर्नासक सफलता मिल्ने छ।**
- **वृश्चिक (तो.ता.नि.नू.ने.नो.या.पि.यु) : स्वास्थ्यमा विशेष विचार पुर्‍याउनु होला। काममा सफलता मिलेपनि पछि गएर विघ्न बाधा आउने योग रहेको छ।**
- **धनु (भो.भा.भी.भू.भु.फा.ड.भो) : केही शारीरिक मानसिक सन्ताप उत्पन्न गराउने योग छ। आकास्मिक अस्वस्थ्यता आउने योग समेत रहेको छ।**
- **मकर (भो.जा.जी.जु.जे.ख.खु.खे.ग.गी) : अनावश्यक विषयतमा मानसिक चिन्ता एवम द्विविधा उत्पन्न हुने छ। कामको व्यस्तताले शारीरिक थकान उत्पन्न गराउला।**
- **कुम्भ (गु.गे.गो.सा.सी.सु.से.सो.व) : तपाईको स्वास्थ्यस्थ्यमा सुधार हुँदै जानेछ। अडिकिएका कामहरू क्रमश बन्दै जानेछ। प्रतिस्पर्धामा सफलताको योग छ।**
- **मीन (वी.डु.भ.ड.जे.रो.च.जी) : परिवारिक भ्रमेला तथा सन्तानको चिन्ताले पिरोलिने छ। सानो तिनी शारीरिक अस्वस्थता समान्य चोट पटकको सम्भावना रहेको छ। सचेत रहनु होला।**

प्रतिगमनकारी बाटो तर्फ राज्य उन्मुख

कासिन्द्र यादव

लोकसेवा आयोगले स्थानीय तहका लागि गरेको विज्ञापन असंवैधानिक हो। त्यसको कानुनी उपचार खोज्न सकिन्छ कि आशामा हामी भन्ने आशामा थियौं। अदालतले पनि यसमा अन्तिम आदेश नदिएपछि आन्दोलनवाहेक हामीसँग अर्को विकल्प छैन। अहिलेसम्म राजनीतिक अधिकारका लागि विभिन्न क्षेत्रबाट जुन संगठित प्रयासहरू भएका थिए, ती सबै सरोकारवाला पक्षहरूसँग सहकार्य गरेर आन्दोलनका कार्यक्रमहरू ल्याएका छौं।

हामी सुरुमा विभिन्न पक्षहरूसँग अन्तर्क्रिया गरेर एउटा दबावमूलक कार्यक्रम गर्छौं। त्यसपछि काठमाडौंमा विभिन्न पक्षहरूसँग मिलेर जनप्रदर्शन गर्ने, मसाल जुलूस गर्ने लगायतका कार्यक्रमहरू गरेका छौं। त्यसबाट पनि यो विभेदकारी विज्ञापन फिर्ता भएन भने मधेश र नेपाल बन्दस्पर्धका कार्यक्रम गर्ने पनि योजनामा छौं।

वाहिरबाट हेर्दा राज्यका विभिन्न अंगहरू अलग-अलग देखिन्छन्। अदालत आफ्नो ठाउँमा छ, राज्य व्यवस्था समिति एउटा मित्त संसदको रूपमा काम गरिरहेको छ, संसदको आफ्नो पाटो छ, राजनीतिक दलहरूको आफ्नो छ र लोकसेवा आयोगको आफ्नो पाटो छ। तर भित्र हेर्दा सबैको मिलोमतो देखिएको छ। राज्यको चरित्र जसरी प्रतिगमन तर्फ उन्मुख भएको छ, त्यसमा ती सबै अंगको कुनै न कुनै हिसावले मिलोमतो छ। त्यो नियत र सोचअनुसार नै लोकसेवा आयोग अगाडि बाँधेको अस्वस्था छ। त्यसकारणले विना परिणाममुखी दबाव यो विज्ञापनलाई खारेज गर्न सकिाँदैन।

लोकतन्त्रमा आफ्नो अधिकार लिने जनतासाग अन्तिम विकल्प भनेको सडक नै हुन्छ। शक्तिको केन्द्र पनि सडक नै हो। त्यसकारणले हामी आफ्नो आन्दोलनलाई यदि परिणाममुखी बनाउन सक्थौं भने लोकतन्त्रमा सुनुवाइ हुन्छ। यदि सडकबाट पनि सुनिन्छ भने असंवैधानिक वाटोबाट जसरी अगाडि बढ्न खोजिएको छ, त्यो विस्थापित हुन्छ।

पहिले र समानुपातिक समावेशिताको सवालमा लड्दै आएका र त्यसबाट लाभ प्राप्त गरेका राजपा र फोरमले जुन हिसावले भूमिका खेल्नुपर्दथ्यो, त्यसरी देखा परेका छैनन्। राजपा र फोरमले विज्ञापन निकालेर, सदनमा केही आवाज उठाएर आफ्नो दायित्व पूरा मात्र गरेका छन्। त्यसलाई वास्तवमा खारेज गराउनका लागि जसरी समाज र सरोकारवालासाग समन्वय हुनुपर्दथ्यो त्यो देखिएको छैन। ती

दिनमा सत्ताको उपभोग गरेका दलहरूले यो मुद्दालाई हल्कारूपमा लिइरहेका छन्। तिनीहरूमा जुन चिन्ता र गम्भीरता देखिनुपर्ने थियो, त्यो देखिएका छैनन्। यसप्रति हाम्रो घोर आपत्ति छ।

उहाँहरू धर्मसंस्कृतमा हुनुहुन्छ। आन्दोलन गरेका दलहरूले एकचोटी आफ्नो चरित्र रूपान्तरण गरिसकेपछि, पुनः सडक आउनु अप्ठ्यारो मानिँरहनुभएको छ। आजको दिनमा मधेशवादी दलहरूको मूल्यांकन गर्दा मुद्दाको हामीले दुःखका साथ भन्नुपर्छ कि उहाँहरूले केन्द्रीय भूमिका जसरी निर्वाह गर्नुपर्दथ्यो, त्यसमा चुक्नुभएका छन्। संविधानमा समावेशीका मुद्दा त्यतिकै आएको होइन। माओवादी आन्दोलन, मधेश आन्दोलन, आदिवासी जनजाति आन्दोलन र मधेशका शहीदको रगतबाट स्थापित भएको हो। एक हिसावले रगतबाट समानुपातिक समावेशी आएको हो। तर, आजका दिनमा सत्ताको उपभोग गरेका दलहरूले यो मुद्दालाई हल्कारूपमा लिइरहेका छन्। तिनीहरूमा जुन चिन्ता र गम्भीरता देखिनुपर्ने थियो, त्यो देखिएका छैनन्। यसप्रति हाम्रो घोर आपत्ति छ।

सवालमा उहाहरूको चरित्र भिसनरी देखिन्छ। उहाहरू सत्तामुखी चरित्र धारण गर्दै जानुभएको छ। त्यसकारणले अधिकारको संरक्षण गर्ने सवालमा उहाहरूको चरित्र उदासीन देखिएको छ।

हामी अहिले विचित्रको समयमा छौं। लोकसेवाको यो विज्ञापन आर्कस्मिकरूपमा आएको होइन। यो विज्ञापन गर्न भन्दा पहिला व्यापकरूपमा राज्यका सबै अंगको योजनाबद्धरूपमा रहेको छ। कुन आन्दोलन र मधेशका शहीदको रगतबाट स्थापित भएको हो। एक हिसावले रगतबाट समानुपातिक समावेशी आएको हो। तर, आजका

एकदम पड्क्यो हो। राज्यको चरित्र हेर्दा राज्य पछाडि फर्किरहेको छ। संविधान बन्दै गर्दा मधेश आन्दोलित थियो, त्यसो शहादत भयो, कुनै सुनुवाइ भएन। शासकवर्गले आफ्नो नवनीय सोचका साथ संविधानका धेरै धाराहरू पारित गरियो।

तर, त्यो संविधानमा उर्पीडित वर्गको स्वार्थमा रहेका केही कुराहरू छन्, त्यसलाई पनि निस्तेज गर्न पड्क्यो हो। यो भनेको निलज्ज पड्क्यो हो। किनभने संविधानमा सुनिश्चित हुदाहुदा पनि त्यसको बाँधेलापमा जानाजान लोकसेवा आयोगले यस्तो विज्ञापन निकालेको हो। यस्तो विषयमा कमसेकम अदालतले पनि केही स्टेप लिन्छ, तर अदालत पनि निष्तेज बोज्यो। मुख्य राजनीतिक दलहरूका नेताहरूले पनि यो असंवैधानिक हो र यो खारेज हुनुपर्छ भन्नुहुन्छ तर, व्यवहारमा केही पनि छैन। नेकपाका अध्यक्ष प्रचण्डसाग कुरा गर्दा उहाले हामीभन्दा पनि कडा अभिव्यक्ति दिनु भयो। तर, संस्थागत रूपमा देखिएको छैन। राज्य व्यवस्था समिति भनेको नेकपाको नियन्त्रणभन्दा बाहिरको कुरा होइन। यदि हामीले यो समयमा केही गर्न सकेनौं भने यो विज्ञापन कार्यान्वयन हुन्छ।

यो विज्ञापन केही सिट संख्याभन्दा पनि राज्य प्रतिगमनतर्फ जाँदैछ। सर्लाहीकै घटना हेर्ने हो भने राज्य मधेशी समुदायप्रति असहिष्णु बनिरहेको छ, क्रूररूपमा प्रस्तुत भइरहेको छ।

संवैधानिक अधिकारहरू पनि नदिने जुन नियत देखिएको छ, त्यसको विरुद्धमा आन्दोलनवाहेक हामीसाग विकल्प छैन। यसका विभिन्न सरोकारवाला पक्षहरूसाग हामी सहकार्य गर्दै राजनीतिक दलहरूभन्दा पनि समाजका अपुवासाग सहकार्य गरेर अगाडि बढ्छौं। यो विज्ञापनमा हामी यदि चुक्थौं भने ४० वर्षसम्म हामी पछाडि पर्छौं। व्याप्रेमी जनता, लोकतन्त्र चाहने जनताहरूबाट हामी यस आन्दोलनमा समर्थन पाउछौं भने विश्वास छ। यो आन्दोलन परिणाममुखी हुनेछ। (मधेश दर्पण फिचर सेवा)

केही महत्व पूर्ण टेलिफोन नम्बरहरू

दमकल	अस्पताल	प्रहरी
<p>बिराटनगर बारुणयन्त्र ४२००००</p> <p>इटहरी बारुणयन्त्र ४२०१०१</p> <p>धरान बारुणयन्त्र ४२०१९९</p> <p>इनरुवा बारुणयन्त्र ४६०१०१</p> <p>बमक बारुणयन्त्र ०२३-४२०१०१</p> <p>मद्रपुर बारुणयन्त्र ०२३-४२०१०१</p> <p style="text-align: center;">एम्बुलेन्स सेवा</p> <p>जिविस मोरङ ४३६३६३</p> <p>नेरैसो रंगेली ४२००४८</p> <p>बिराटनगर उपमनपा ४२२२३६</p>	<p>कोशी अ.अ.इसरजेन्ती ४२४२३४</p> <p>रंगेली अस्पताल ४२००४८</p> <p>आखा अस्पताल ४२३७०६</p> <p>सुरक्षा अस्पताल प्रा.लि. ०२१-४३६९४१, ४२२८७७ एम्बुलेन्स ९२०२७५३७७, ९२०२७५३७०६</p>	<p>पूर्वाञ्चल कौ.प्र.का. ४३४००१</p> <p>जिल्ला प्रहरी कार्यालय ४३०३५८, ४२३९०१, १००</p> <p>नगर प्र.का.. बिराटनगर ४२१८४०, ४३०३६७, ११०</p> <p>इ.प्र.का. रंगेली ८०१००/८०१३०</p> <p>इ.प्र.का. उर्लावारी ४४०००२</p> <p>सिमा प्रहरी चौकी ४३५८४०</p>

हियमत तरंगा

कहानी : तारीखी तालाब

सुर्यनाथ सिंह

गरमी शुरू होने को थीं. होली को बीते दो दिन हो चुके थे. सुबह के दस बजे होंगे. चट्टी की अपनी अपनी पस दीदा जगहों पर बैठकवाजों का जमावडा जम चुका था. आसपास के गांवों से लोगों का किसी काम से आना-जाना लगा हुआ था. कंधे पर गमछा रखे या सिर पर बांधे, गदोरी में छैनी राखते. उनमें से कइयों की धुल चुकी बिनयान या कुरते-धोती पर होली के रंग अब भी अपनी छाप लिए साफ दिख रहे थे. स्कूल खुल चुके थे, पर बैठकवाज मास्टर लोग स्कूल जाने के बजाय जयनाथ हलवाई की दुकान पर बैठे अखबार बांच या किसी बात पर बहस रहे थे. जयनाथ सदा की तरह इन सब बातों को सुनाता, अनसुना करता, कोयला धधकाने, चाय उबालने और ग्राहकों को निपटाने में व्यस्त था. हालांकि उसकी दुकान पर आने वाले में कई ऐसे होते, जिन्हें न चाय पीनी होती, न कुछ खरीदना-खाना होता. वे बस अखबार का जो पन्ना हाथ लग जाए, उसकी खबर बांचते और चलते बनेते या फिर बैठकवाज मास्टरों, गांव के फुरसतिया नवहों के बीच कुछ देर बैठ दिल्ली, लखनऊ, पटना या अमेरिका ब्रिटेन वगैरह की किसी समस्या पर माथा टकराते और टरक जाते.

उस दिन भी कुछ ऐसा ही माहौल था. अखबार में डेढ़ साल बाद होने वाले आम चुनाव का समीकरण छपा था. उसमें फिर से सत्तारूढ़ राजपा यानी राष्ट्रीय जनरहित पार्टी के सरकार बनाने का आकलन पेश था. लोगों की स्मृति में यह पहली बार था, जो अखबारों

में इतना पहले आम चुनाव को लेकर रायशुमारी आने लगी थी. बस, लोगों को अपनी राय देने, बहसने का भरपूर मसाला मिल गया था. हमारे देश में लोगों को चुनाव का समीकरण हाथ लग जाए, तो उनकी राय-पानी, हारी(विमारी सबकी चिंता विसर जाती है. फुरसतिया मास्टर तो ऐसे अवसरों पर ऐसा-ऐसा ज्ञान देते हैं कि सरकार और राजनीतिक पार्टियां सुन ले तो अपनी रणनीति बदलने को सोचने लगें. सो, चल रही थी उसी पर चकल्लस.

जयनाथ से शायद कुछ लोगों ने चाय तलब की थी, सो वह अपने एल्गूमीनियम के भगोने को बार-बार भी से उठा कर, हिला-हिला कर उफनती चाय को शांत करने और पकाने में लगा हुआ था. सदा की तरह, वह लोगों की बातें-बहसों सुनते हुए भी अपनी कोई प्रतिक्रिया नहीं दे रहा था.

जयनाथ एक मनोरंजक और अनोखा चरित्र था. ऐसा नहीं कि उसे दुनिया-जहान की जानकारी नहीं या अखबार में छपे समाचारों पर उसकी कोई राय नहीं. पर वह प्रायः गंभीर और चुप रहता था. इक्यावन-वानन लुंगी या पतलून को काट कर बनाई हाफ पैट पहने अपने काम में लगा रहता. उस दिन भी लगा था.

जयनाथ के ग्राहक तय हैं, जैसे जन्म-जन्मांतर से हैं और रहेंगे. जयनाथ के पिता धनीराम ने इस चट्टी पर चाय की दुकान शुरू की थी, जब यह सड़क नई-नई बनी थी और गांवों में चाय पीने का चलन नहीं था. मगर लोग पकौड़े, मसालेदार उबले चने, समोसे, जलेबी, बेसन के सेव-दालमोठ, खाजा-खजुली, लड्डू-टिकरी वगैरह खाने-खरीदने आ जाया

करते थे. तब दिन भर में दो ही सरकारी बसें उस सड़क पर चलती थीं. सो, इक्का-दुक्का लोग ही आते-जाते थे. मगर धनीराम ने चाय की दुकान खोले रखी. इसकी वजह जो भी रही हो. हो सकता है, धनीराम ने किसी के खेल में हल की मुटिया पकड़ने के बजाय अपना यह काम करना बेहतर समझा हो. या फिर वे इतने दूरदर्शी थे कि उन्हें अंदाजा रहा हो कि जैसे-जैसे समय बीतेगा, यह चट्टी गुलजाव होगी और उनकी आने वाले पीढ़ियों के लिए यह दुकान सहारा बनेगी. सो, धनीराम घांटे-मुनाफे के गणित में उलझें बगैर चट्टी पर डटे रहे. वे पास के गांव से अपना परिवार लाकर वहीं सड़क किनारे मड़ई में रहने लगे थे.

धनीराम डटे रहे और साथ में अपने इकलौते बेटे जयनाथ को भी लगाए रखा. इस तरह जयनाथ पैदा होते ही अपने पिता की चाय की दुकान का कर्मचारी बन गया था. सुबह उठते ही उसका सबसे पहला काम होता, भी में कोयला भर कर उसे धधकाना. वह सुबह आंखें मलते हुए, फपकी लेते उठता और कोयला धधकाते धधकाते, आंखों में कोयले का धुआं भर पूरी तरह चैतन्य हो जाता. कोयला धधकाने के बाद वह पास के पोखर में नहाने जाता और फिर लौट कर स्कूल जाने को तैयार हो जाता. धनीराम चाहते थे कि जयनाथ उनका काम सीखे जरूर, पर उनकी तरह निरक्षर न रहे. सो, वे उसे स्कूल भेजते थे.

जयनाथ ने आठवीं के बाद स्कूल से सन्यास ले लिया और चट्टी पर चाय की दुकान संभाल ली. धनीराम जब तक जिंदा थे, वही दुकान के मुखिया रहे, पर बेटे को उन्होंने नए-नए प्रयोग करने की

पूरी आजादी दे दी थी. धीरे-धीरे सड़क चलने लगी, चट्टी पर चहल-पहल बढ़ने लगी. धनीराम की दुकान पर ग्राहक भी बढ़ने लगे. चाय का कारोबार बढ़ता देख कुछ दूरी पर एक और आदमी ने चाय की दुकान खोल ली. फिर साल बीतते न बीतते एक और दुकान खुल गई. यानी धनीराम के कारोबार में प्रतिযোগिता बढ़नी शुरू हो गई. चट्टी पर दुकानें बढ़ती रहीं, पर जयनाथ की दुकान सबसे मोके की जगह यानी ग्राइम लोकेशन पर बसी थी, सो वहां ग्राहक ज्यादा जमे रहते. उसी दौरान जयनाथ ने चाय की 'रेसिपी' में बदलाव किया था. चाय पकाने के बाद वह उसमें ग्राहकों से छिया कर थोड़ा सा कौफी पाउडर डालने लगा. इस तरह जयनाथ की बनाई चाय उस चट्टी की बाकी दुकानों से अलग हो गई. जो एक बार जयनाथ के हाथ की बनी चाय पी लेता, उसे दूसरी दुकान की चाय पसंद नहीं आती. शुरू में जब जयनाथ की चाय का स्वाद सबसे अलग लगने लगा, तो उसे लेकर तरह-तरह की चर्चाएं होती थीं. कोई कहता, जयनाथ चाय में अफीम मिलाता है, जिसकी आदत पड़ जाती है और जो एक बार उसकी चाय पी लेता है, बार(बार वही पीना चाहता है. इस बात में कोई शक नहीं कि यह अफवाह फैलाने में जयनाथ के प्रतिद्वंद्वी दुकानदारों का हाथ रहा होगा और फिर उससे ईर्ष्या करने वाले कुछ ग्राहकों ने उसे प्रसारित किया होगा. पर यह अफवाह बहुत काम नहीं आई. जो उसकी दुकान पर नियमित बैठने, अखबार बांचने, बतियाने-बहसने वाले थे, उनका अड्डा वह दुकान बनी रही. बांकी अर्को अकमा

मैथली ब्राह्मणको लागि अप्पन ब्राह्मण समाज गठन

विराटनगर । मैथली ब्राह्मणहरूले विराटनगर महानगर पालिकामा रहेका मैथली ब्राह्मणहरूको भेला गरी सो भेलाले अप्पन ब्राह्मण समाज गठन गरेको छ ।

मैथली ब्राह्मण समाजको भेलाले लक्ष्मी रमण भ्नाको अध्यक्षतामा ११ सदस्य कमेटी गठन गरेको छ । जसमा उपाध्यक्ष मनोज मिश्र, प्रिंत भ्ना, महासचिव मिथलेश ठाकुर, सचिव दिपेन्द्र भ्ना, सह सचिव सन्तोष भ्ना, कोषाध्यक्ष सुनिल भ्ना सदस्यहरूमा अमर भ्ना, रन्जु भ्ना, सुरज मिश्र, भरयश्री भ्ना रहेका छन् ।

यी समाजले मैथली ब्राह्मणहरूलाई संगठित गरी समाजलाई आधुनिकता तर्फ

मोडर्न समाज भित्र रहेको गरीवी र अशिक्षालाई समाप्त गर्दै

समाजमा आफ्नो अधिकारको समेत सुनिश्चितता गर्दै जाने

उद्देश्यका साथ समाजको गठन भएको उपाध्यक्ष प्रिंत भ्ना

द्युमपान र मद्यपान आजैदेखि त्यागौ र निरोगी रहौ र सवारी दुर्घटनाबाट बचौ ।

मगही भाषा

मगही भाषा के गीत

२०

कहवाँ से आवेला पिअरिया, पीयर लागल भालर हे, ललना कहवाँ से आवेला सिन्होरवा सिन्होरवा भरल सेनूर हे । नइहरा से आवेला पिअरिया, पीयर लागल भालर हे, ललना ससुरा से आवेला सिन्होरवा, सिन्होरवा भरल सेनूर हे । फांपी-पोती रखवाई पिअरिया, पीयर लागल भालर हे, ललना कोठी-काहा रखवाई सिन्होरवा, सिन्होरवा भरल सेनूर हे ।

२१

वडी महंगी मे ललना जलम लिहले, सासु आती नहीं गोतनी आती नहीं । मुक्के ननद बोलाने की हिम्मत नहीं, वडी महंगी मे ललना जलम लिहले । आटा मिलता नहीं, चावल मिलता नहीं, मुक्के सूजी मंगाने की हिम्मत नहीं ।

२२

म्मल फूलों से निकला गुलाब ललना, बवूजी भेजे है सोने के पलना । तेरे अम्मा बुलावे तू बुल ललना, चाचीजी भेजे है सोने के पलना । तेरी चाची बुलावे तू बुल ललना,

२३

मैं तो अकेली राजा घर न लुटाऊंगी, घर नलुटाऊंगी, नेग भी चलाऊंगी । मैं तो अकेली राजा घर न लुटाऊंगी, सासु अइहें किया मोरा होइहें । देवता मनाने अपनी मइया को बुलाऊंगी,

मैं तो अकेली राजा घर न लुटाऊंगी । गौतनी नहीं अइहें किया मोरा होइहें, हलुआ घाटन अपनी भाभी को बुलाऊंगी । मैं तो अकेली राजा घर न लुटाऊंगी, ननदी अइहें किया मोरा होइहें । काजर पारन को बहिनो को बुलाऊंगी, मैं तो अकेली राजा घरन लुटाऊंगी ।

नगरवासीमा अनुरोध

- मिसावट गरिएका, सडगेलेका तथा अस्वस्थकर खाने कुराहरू नखाऔ ।
- उपभोक्ता हीत संरक्षणमा चनाखो बनौ ।
- छला भएको मासु नखाऔ र विकी वितरणमा समेत निरुत्साहित गर्ौ ।
- अखाद्य रंग प्रयोग गरेका खाद्य पदार्थहरूको उपभोग बहिष्कार गर्ौ ।
- छाडा चौपायाको नियन्त्रण गर्ौ, घरपालुवा चौपायाहरू छाडा नछाडौ ।
- सडक तथा पेटिकिनारामा आगमनमा अवरोध हुने गरी निर्माण सामग्री नराखौ तथा व्यापार व्यवसाय नगर्ौ ।
- बसोबास स्थल, टोलमा व्यवसायीकरूपमा पशुपालन कुबुरा पालन गर्दा छरछिमेकमा असर नपने गरी पालौ ।
- सवारी साधनहरू तोकिएको स्थानमा मात्र पार्किङ गर्ौ ।
- बालबालिकालाई काममा हैन विद्यालय पठाऔ ।
- बालश्रम शोषणविरुद्ध आचारसंहिता पालना गर्ौ बालश्रम शोषण मुक्त नगरको स्थापना गर्ौ ।
- सार्वजनिक स्थलमा जताततै फोहरमैला नफालौ ।
- आफ्नो घर वरपर विरूवा रोपौ, हरित गाउँ नगरीको रूपमा विकास गर्ौ ।
- उपभोक्ता आचारसंहिताको पालना गर्ौ ।

सुनवर्सी नगर पालिकाका कार्यालय मोरंग

मेरो डर तिम्रो स्वतन्त्रता ?

संगित भण्डारी

मेरी हजुरआमा भन्नुहुन्थ्यो रे 'साँच्चै यो दुनियाँ, यो संसार भनेको के चै रेछ ?'

हजुरजुवाले बडो शालिन तरिकाले हजुरआमालाई सम्झाउनु हुन्थ्यो रे - 'यो घर, यो आंगन, यो खेतवारी, वनजंगल, अनि तिम्रो माईती यही त हो नि दुनियाँ अनि संसार !'

हजुरजुवाको जवाफ सुनेर हजुरआमा मख्ख हुनुभो। वरु उहाँले आफैलाई 'मेरे अगाडि संसार रहेछ, भन्ने देखे सकिन बुदु नै रहेछ।' मल्लभक्तिको विषयो रे ?

त्यो समय चुलो चौकोलाई संसार ठान्ने मेरी हजुरआमा मात्रै थिइनन्। उहाँ जस्ता धेरै महिला थिए। आज, त्यो समय केही फेरिएको छ।

महिलाको संसार चुलो चौको होइन भन्ने चुभाइ विस्तारै फैलिदै गयो। महिलाको पनि संसार फराकिलो छ भन्ने अनुभूती गराउने अभियान हाप्पा अगुवा महिलाहरूले शिक्षा प्राप्ती गर्ने आन्दोलनबाट अघि सारे।

त्यो अभियान गाउँसम्म पुग्यो। छोरीहरूलाई पनि शिक्षित बनाउनु पर्छ भन्ने अभियान अघि बढ्यो। यही अभियान स्वल्प महिलाहरूले पढ्ने मौका पाए। परिवर्तन विगुल फुकेर नेपालमा भएका सामाजिक आन्दोलनको अग्र मोर्चा महिलाहरूले सम्हाले।

तिनै आन्दोलनको परिणाम, कानुनमै आरक्षणको व्यवस्था पनि गरेको छ। घुम्तो ओढ्ने हजुरआमा र घुम्तो भित्रै लुकिरहनु भन्ने कुरा हजुरजुवाहरूको भन्दा आज हामी फरक रूप देख्छौं।

चुलोचौकोलाई मात्र संसार ठान्ने अवस्था आज निकै कम छ। बाहिरबाट हेर्दा लाग्छ, समाज परिवर्तन भईसकेको छ। सामाजिक कोल्टे फेरिसकेको छ।

आज हामी लोकतान्त्रिक गणतन्त्रमा छौं। विभिन्न क्षेत्रमा महिला सहभागिता बढेको छ। हाप्पो

देशमा विकासको गति बढिरहेको छ। कानुनी रूपमा पनि महिला पक्षीय कानूनहरू बनेका छन्।

तर, विडम्वना छोरीहरू निर्धक्क आएको संसार आफै फरकाकिलो बनाउने वातावरण अझै बनिस्केको छैन। हजुरो मेरो हजुरआमाको आँखामा घरभित्रको साँघुरो घेराले निम्त्याएको आँशु थियो। आज मेरी छोरीको आँखामा पनि आँशु देखिरहेको छु म। हजुरो हजुरजुवाले हजुरआमालाई घुम्तो खोलेको बहानामा यातना दिन्थे। आज मेरी आमालाई घरबाट बाहिर निस्किएको नहुँमा कुरीएको छ। मेरा छोरीको पुरखाले आफ्नो अधिकार प्राप्तीको माग राख्दा चरित्रहीनको सजा पाएका छन्।

एकपटक गहिरिएर सोचौं त, हजुरो हजुरआमा चरित्रकै कारण कुरीएको थिइन्। आज पनि मेरी छोरीको आँखामा आँशु चरित्रकै कारण आएको छ। विकास सडक बनेर मात्रै हुँदो रहेछ त ? अब तपाईं नै भन्नु, सोचाइमा परिवर्तन नभइ कहाँ हुँदो रहेछ त विकास ?

पहिले महिलाले भोगेको पीडाको तह फरक होला तर आजपनि महिलाले पीडाको स्तर घटेको छैन। मुख्य गरि उनको चरित्रसँग जोडिएको त पीडाका तहहरू पनि। महिलाले चरित्र मान्न हुने कारण उनसँग भएको पाठेघर नै हो। मानव जगतको सिर्जनाको अलौकिक उर्वर भूमी हो महिलाले पाठेघर। तर, त्यही कारणले उनको चरित्र निर्धारण गरिनु कतिको जायज होला ?

एकपटक गहिरिएर सोचौं त, हजुरो हजुरआमा चरित्रकै कारण कुरीएको थिइन्। आज पनि मेरी छोरीको आँखामा आँशु चरित्रकै कारण आएको छ। विकास सडक बनेर मात्रै हुँदो रहेछ त ?

अर्को यथार्थमा जाउँ। महिला चरित्रहीन हुने मुख्य कारक पुरुष नै हुन्। जब एक वा अरु पुरुषसाग उनको नाम जोडिएर कुरा चल्छ तब भन्छन्, चरित्रहीन। महिला चरित्रहीन हुँदा त्यो पुरुष निर्दोष मानिन्छ हाप्पो समाजमा ?

वाह मेरो समाज। त्यही काम पुरुषले गर्दा मर्द कहलाने अनि फसाइएका महिलाहरू चाहीं चरित्रहीन।

विकासका चर्का नारासहित भाषण ठोक्दै हिंड्ने महापुरुषहरूलाई पटक पटक प्रश्न गर्न मन लाग्छ मलाई, - जब एउटा काम गर्दा महिला भएकै कारण उसले अपमानित हुनुपर्छ अनि पुरुषले

पुरुषत्वको गर्व गर्दै हिंड्छ भने त्यसलाई विकासको परिभाषामा कसरी समेट्ने ?

महिलालाई मनोरञ्जनको साधनका रूपमा बुझ्ने यो समाज खुलमखुल्ला महिलालाई वेश्या भन्छ। तर, पुरुषलाई वेश्या भनेर अपमानित गर्न सक्दैन। यस्तो समाजमा मेरी छोरीले कसरी सुरक्षा महसुस गर्छ ?

महिलाले तथार्थयित 'चरित्र' लाई प्रगतीको ट्याग ठान्ने यो समाज छोरा घरबाट बाहिर निस्कदा उजमजगत अधिकार ठान्छ। छोरीको लागि भने घराबन्दी लगाउँछ।

म पटक पटक आफैलाई प्रश्न गर्छु, विकास के हो हा ?

वाह मेरो समाज। त्यही काम पुरुषले गर्दा मर्द कहलाने अनि फसाइएका महिलाहरू चाहीं चरित्रहीन।

हुन त विकासको विकासित परिभाषा विकासविद्हरूले गर्नुहोला। म भने आफ्नो आँशु जवाफ आफैसँग खोज्छु, 'महिलालाई संकुचित गर्न अनावश्यक कुसंस्कार जीवित रहेसम्म हामी विकास भएको कसरी ठानौं ?

छोरी घरबाट निस्किएपछि सकुशल घर फर्कीला भन्ने बुझ्न हुन नसक्ने समाजमा बसेका हामी विकासको कन चरणमा छौं हा ? यी अवस्थाको दोषी को ? तपाईं, म वा हामी सबै ?

चरित्रहीन नारी होईन नारीलाई चरित्रहीन बनाउन बाध्य बनाउने पुरुषलाई चरित्रवान बनाउने समय आएको छ। हरेक अभिभावकले आफ्ना पुरुष सन्तानलाई चरित्रवान बनाउन हिला हुन लागिसक्छो।

म एकपटक पुरुष दाजुभाइलाई सोझ चाहन्छु, तिमिले आफ्नै दिदीबहिनीलाई गरे भई सम्मान एक अपरिचित महिलालाई गर्छौं ? यदि गर्दैनौं भने आजैबाट थालौं त, अनि समाज विकासको चरण यहीबाट सुरु हुन्छ। किनकी, तिमि पनि यी हुनौं समाजको मानव हो। जो स्वतन्त्र हिंडिरहेका छौं। अनि तिम्रो आफ्ना छोरी, बहिनी, आमा, श्रीमती त्रासैत्रासमा हिंड्छे। तिमि स्वतन्त्र हुँदा उ डराउँछे भने तिमिले कसरी चैनको श्वास फेर्छौं भन त अन्तममा मलाई यो पनि जवाफ देउ त, तिमि स्वतन्त्र हुँदा म किन त्रासमा हिंड्नुपर्ने ?

(लेखक अमरगढी नगर पालिकाका उपप्रमुख हुनुहुन्छ।)

स्वास्थ्य

यौनलाई व्यवस्थापन कसरी गर्ने ?

यौनइच्छा किन ? यौनइच्छा जीवनको अभिन्न अङ्ग हो। प्राकृतिक रूपमा सबै स्वस्थ व्यक्तिमा यौनइच्छा हुन्छ। यौनइच्छा एकदम स्वाभाविक हो। यो प्राकृतिक शक्ति वा व्यपृताले निश्चित कार्यका लागि अभिप्रेरित गर्छ। यो आधारभूत कुरा भएको हुनाले यसलाई मस्तिष्कको एक भागले सञ्चालन गर्छ। प्राणीहरूको विकासक्रमलाई हेर्न हो भने मस्तिष्कको यो भाग करोडौं वर्ष पहिले नै विकसित भएको देखिन्छ। मानिसमा मस्तिष्कको अन्य भाग विकसित हुँदै गए पनि मस्तिष्कको उक्त भागले अझै पनि प्रारम्भकै जस्तो महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नसक्छ। यौनसम्पर्कबाट नै जीवनको सुरुवात भएका हामी सबैका लागि यौनसम्पर्क गरेर वंशवृद्धिलाई निरन्तरता दिनु बाध्यत्व पनि हो। हाप्पो प्रमुख जैविक कार्य सन्तान उत्पातित हो, तर अहिले पहिलेको जस्तो वंश निरन्तरताका लागि धेरै सन्तान जन्माउनुपर्ने आवश्यकता छैन। त्यसैले आनन्दका लागि यसको प्रयोग निकै हुने गरेको छ।

कसरी सञ्चालित हुन्छ ? मोटाभोटी रूपमा हेर्दा यौनइच्छाको सञ्चालनमा विभिन्न प्रणालीहरू सक्रिय देखिन्छन्। एक त इन्डोक्राइन प्रणालीअन्तर्गतका रागरसहरूले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्छन् भने अर्कातिर इन्द्रिय प्रणालीका साथमा स्नायु प्रणालीले पहिले इन्डोक्राइन प्रणालीले यौन क्रिया सञ्चालनमा भूमिका निर्वाह गर्छ। रागरसको प्रभाव : यौनइच्छा जाने वा त्यसको व्यग्रतामा रागरसको महत्वपूर्ण भूमिका हुन्छ। यौन क्रियाकलापभन्दा टेस्टेरोनले यौनइच्छा वा यौन व्यपृतालाई बढी प्रभाव पारेको हुन्छ। महिलामा पनि टेस्टेरोनले नै यौनइच्छा वा यौन व्यपृताका लागि महत्वपूर्ण भूमिका खेल्छ।

इन्द्रियहरूका कुरा : यौन क्रियाका लागि पनि हाप्पा इन्द्रियहरूले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्छन्। यौन उत्तेजनाका लागि हाप्पा हाप्पो शरीरले कसरी आनन्द पाउँछ भन्ने कुरा नै ऐन्द्रिकता हो। यो हाप्पो शरीरका पाँच इन्द्रिय-दृष्टि, स्पर्श, ध्वनि, गन्ध र स्वादसँग

सम्बन्धित कुरा हो। यसमध्ये कुनै इन्द्रियबाट आनन्द प्राप्त गर्नु ऐन्द्रिकता हुनसक्छ। यौनसम्पर्क पनि एक विशेष किसिमको स्पर्श नै हो।

मस्तिष्कको भूमिका : यौन सम्पर्कलाई ? शारीरिक सम्बन्ध ? भनिए पनि यसको मानसिक पाटो एकदमै महत्वपूर्ण हुन्छ। यौन उत्तेजनाको श्रोत जसुकै भए पनि अन्तिम रूपमा त्यसलाई अर्थ लगाउने र बुझ्ने कुरा मस्तिष्कले नै गरिरहेको हुन्छ। वैज्ञानिक दृष्टिकोणले हेर्ने हो भने, यौन उत्तेजनालाई ? स्नायु प्रणाली तथा यौनअङ्ग संलग्न एक जटिल प्रक्रियाको क्रियाशीलता हो ? भनेर परिभाषित गर्न सकिन्छ।

हामीलाई थाहे छ, यौनसम्बन्धी हाप्पा भावनाहरू मस्तिष्कबाट प्रारम्भ हुन्छन्। यसरी सोच्ने हो भने मस्तिष्क नै सबैभन्दा महत्वपूर्ण यौन अङ्ग हो। हामीमा स्वाभाविक रूपमै विचार, भावना अनि स्मरणहरू आउँछन् तर ती कुरा एउटा जटिल प्रक्रियाबाट सञ्चालित हुन्छन्। यौन उत्तेजना कुनै इन्द्रियको संलग्नताविना नै हुनसक्छ। परिकल्पनाबाट नै पनि यौन उत्तेजना हुनसक्छ। के गर्ने होला ? यौन प्राकृतिक कुरा हो भन्ने बुझ्नु र त्यसलाई आत्मसात् गर्नु आवश्यक छ। किशोरवस्थामा यो अलि बढी र तीब्र हुन्छ, त्यसैले यौनइच्छा भयो भनेर चिन्ता लिनु पर्दैन।

विशेष गरेर किशोर-किशोरीलाई आफ्ना यौन भावनालाई कसरी व्यवस्थापन गर्ने भन्ने कुरा एकदमै महत्वपूर्ण छ। किशोरवस्थाका यो अर्थ बढी साह्रै अलमल हुने नै भयो र विशेष गरेर किशोरवस्थाका यो अर्थ बढी रूपमा देखा पर्छ। केसैलाई रागोसँग व्यक्त गर्न नसकिँदा स्वाभाविक नै

मर्प पनि यो अति नै बढी भएजस्तो लाग्न सक्छ। यो विषयमा अनावश्यक रूपमा चिन्ता नलिनु बेस हुन्छ। पुरुष हुन वा महिला, यौन साधिले यौन सुख प्राप्त गर्न सहयोग गर्ने मात्र हो, जसरी राम्रो रूपले हेर्न वा मीठो संगीत सुन्न अरुले सहयोग गर्ने सक्छ तर त्यसको आनन्द आफैले प्राप्त गर्नुपर्छ। यौनसम्पर्कको सन्दर्भमा पनि त्यही कुरा लाग्नु हुन्छ।

तपाईंको पुरुष साधिले त सहयोग गर्ने मात्र हो। तपाईंले आफैले यौन आनन्द प्राप्त गर्नुपर्छ। सक्दैन भनेर उसलाई होच्याउनुले फाइदा गर्दैन। आफूलाई उसले के-कस्तो क्रियाकलाप गरिदिए सहयोग हुन्छ भनेर उसलाई त्यसमा संलग्न गराउनुभयो भने तपाईंलाई आनन्द प्राप्त गर्न सहयोग गर्छ। यौनइच्छाका लागि पुरुष फेर्ने सोच राख्नुभएको हो भने त्यति बुद्धिमानी कदम हो जस्तो लाग्दैन। यौन भावनालाई कसरी व्यवस्थापन गर्ने भन्ने कुरा एकदमै महत्वपूर्ण हुन्छ। यसो हुनुले स्वस्थ रूपमा यौन विकास भैरहेको कुरालाई संकेत गर्छ। यौनइच्छा स्वाभाविक भएकोले यसलाई निर्मूल गर्नुपर्ने कुनै आवश्यकता छैन।

विचार गर्नुपर्ने कुरा के हो भने, जति नै तीब्र हुँदा पनि यसलाई व्यबस्थित रूपमा कसरी बाँच्ने भन्ने कुरा महत्वपूर्ण छ। यदि यौनइच्छा कम नै होस भने चाहनु हुन्छ भने यौनबाहेक आफ्ना सँचका अन्य कुरामा बढी समय बिताउने, शारीरिक परिश्रम गर्नुपर्ने खेलकूद वा श्रम वा व्यायाम गर्ने, यौन साहस्य वा चित्र र चलचित्रबाट टाढा रहनेजस्ता कुरा केही मात्रामा सहयोगी हुन सक्छन्।

श्री भाग्य देवता ज्योतिष केन्द्र

श्री दीपक मोदगल्याचार्य जी
ज्योतिष, वस्तुशास्त्र एवं कुलकाण्ड विशेषज्ञ

पुस्तक लेखक, कवि, भाषाशास्त्री, कवि, विद्वान्

मो. +977-9842251225/ 9804368202
Email: bhagyat7rskha@gmail.com

ग्रह, नक्षत्र-निर्धारण, जन्मसमुपलब्धी निर्माण, रत्न एवं धर्मोपदेश
द्वारा कष्टको समाधान, स्वदेश तथा विदेश राजमार्ग, व्यापारिक,
स्वास्थ्य, शिक्षा एवं कैरीयर, (Love & Married Life) परामर्श हेतु
भक्तहरूले आफ्नु भन्दा पूर्व फलाने द्वारा समग्र धर्मस्य जिज्ञासना।
घर/व्यापार/पसल/शोका/द्विज/धार्मिक/द्वारा रियल एस्टेट हेतु परामर्श जिज्ञासना।
समय-विहान ९:०० बजे देखी साँझ ६:०० बजे सम्म

कासको परिराको उत्कृष्ट तेल
सबै प्रयोग गर्नयोग्य

CELLO
Fully Refined Sunflower Oil

Cholesterol Free

Cello oil for healthier people

Manufactured by:
BAGMATI
Kathari - B, Morang, Nepal

महेन्द्र मोरंग क्याम्पसमा भएको राजनीतिक कारणले भौतिक संरचना र शैक्षिक स्तर खस्कदै

राकेश कर्ण

विराटनगर । पूर्वाञ्चलकै शैक्षिक धरोहरको रूपमा रहेको महेन्द्र मोरङ्ग आदर्श बहुमुखी क्याम्पसको भौतिक संरचना जीर्ण बनेका छैन भने शैक्षिक स्थिति पनि निरन्तर खस्किदै गईरहेको छ ।

सामान्य विषयमै विद्यार्थी संगठनर क्याम्पस प्रशासनबीच विवाद उत्पन्न भई तोडफोडर तालाबन्दी गर्ने होडबाजीले भौतिक संरचना पुर्ण निर्माणमा हिलासुती भई यसले शैक्षिक स्थितिमा समेत नकारात्मक असर पारिरहेको छ ।

वि.सं २०१२ साउन १६ गते तत्कालिनराजा महेन्द्रको पालामा स्थापना भई मानविकी साक्षरता शत प्रतिशत नतिजा ल्याउन सफल उक्त क्याम्पसको एउटा बेल्ने इतिहास छ ।

तर वर्तमान परिप्रेष्यमा महेन्द्र मोरङ्ग क्याम्पसको अस्तित्व नै खतरामा परेको छ । भौतिक संरचना जीर्ण बन्दै गएको कारण कुनै समयमाराटलाई संलग्नराजनिजित, कुशल प्रशासक, दक्ष व्यवस्थापक, उच्च गौ, व्यवसायी, डाक्टर, इंजिनियर, अर्थशास्त्री भाषाशास्त्री जस्ता प्रतिष्ठित व्यक्तित्वहरु प्रदान गरेको सो क्याम्पसप्रति दिवानुविद विद्यार्थीहरुको चासोर महत्त्व समेत घटेदै गईरहेको छ ।

जम्मा २२.५ विद्या जगामा अबस्थित उक्त क्याम्पसका अधिकांश कक्षाकोठाहरुका संरचनाहरु भत्किएका अवस्थामा छैन ।

वर्षायाममा पानी चुहिनै गर्मीको मौसममा जीव जन्तुहरुका लागि विश्राम स्थल बन्दै गएको सो क्याम्पसको भौतिक संरचनाहरुप्रति क्याम्पस प्रशासन वा कुनै पनि संरोकारवाला निकायले खासै चासो लिएको देखिदैन । फलस्वरूप कुनै समयमा द हजार विद्यार्थीहरु भर्ना लिएको सो क्याम्पसमा हाल वि.वि.एस, वि.वि.ए, वि.एस. डब्लु, वि.सी.ए, वि.वि.एम, वि.एडर वि.एस.सी लगायतका १७ वटा प्राइभेटर सार्वजनिक कोर्षहरुमा जम्मा ३ तीन हजार ४ सय ६२ जना विद्यार्थीहरु मात्र अध्ययनरत छैन । यता विद्यार्थीको संख्यामा कमी आएपनि अहिले उक्त क्याम्पसमा २ सय २६ जना शिक्षकहरु अध्ययनरत छैन ।

सोही विषयमा बोल्दै महेन्द्र मोरङ्ग क्याम्पसका प्राध्यापक बलराम पौडेलले क्याम्पसको इतिहास गौरवपूर्णहेपनि हाल क्याम्पस आनो आन्तरिक बाह्य संरचनाहरु सुधार गर्नका निम्ति संघर्षशीलरहेको बताउनुभयो । उहाँले क्याम्पसको आन्तरिक संरचना अलगात रहेको शैक्षिक स्थिति सुधारका लागि क्याम्पस अहिले शैक्षिक पढाईको गुणस्तर सुनिश्चित गर्ने अभियानमा अगाडि बढिरहेको उल्लेख गर्नुभयो । उहाँले क्याम्पसको संरचना सुधारका निम्ति तुलोकमको आवश्यकता पर्ने हुदा वि.सं २०७५ साल पौष १९ गते सम्मानीयराटपति विद्यादेशी

भण्डारीले महेन्द्र मोरङ्ग क्याम्पसको अवलोकन गरेपछि क्याम्पस सुधारका लागि ५ करोड रूपैया प्रदान गर्ने घोषणा समेत गरेको जानकारी दिनुभयो । त्यस्तै विद्यार्थीको अनैतिकराजनिजिले गर्दा क्याम्पसको पठपाठन विकासका गतिविधिमा समेत नकारात्मक असर परिरहेको प्राध्यापक पौडेलको भनाई छ ।

यता क्याम्पस प्रशासनको लापरवाहीले विश्वविद्यालयहरुमा राजनिजिक भागवण्डाको सुर्वात भएपछि महेन्द्र मोरङ्गमा पनि बेरुजुर वैतिथी बढ्दै गएको नयाँ शक्ति विद्यार्थी युनियनका प्रदेश नं. १ का संयोजक कमल पोखरेलको बताउनुभयो । उहाँले समयसमयमा विभिन्न फाउन्डेसनहरुक तर्फबाट क्याम्पस सुधारका लागि डोनेशन वापतकोरकमहरु आइरहेदा पनि त्यसको सदुपयोग नभएको प्रट पार्नुभयो । केही समय पहिले नै क्याम्पसको संरचना सुधारका लागि युनिभर्सिटी ग्राण्ड कमिशनले उक्त क्याम्पसलाई ६० लाख रूपैया पठाएको थियो । तर सोरकमले क्याम्पसको संरचना सुधार गर्नुको साटो क्याम्पस आफै सोरकम पनि मिलेर खाने प्रक्रियामा ताल्लन देखिएको उहाँको भनाई छ ।

त्यस्तै अखिल क्रान्तिकारी विद्यार्थी युनियनका मोरङ्ग जिल्ला संयोजक ताजिम अंसारीले महेन्द्र मोरङ्गको स्थिति हालसम्म सुधार उन्मुख नहुनुमा विद्यार्थी संगठनहरु

आफ्नो विवेकर बुद्धिमताको आधारमा चल्नुको साटो क्याम्पसका संगठित प्राध्यापक हरूको गलत निर्देशनमा चल्नु मुख्य कारणरहेको बताउनुभएको छ । उहाँले क्याम्पसको विविध संकायको भवनमा पनि चरम लापरवाहीर भ्रष्टाचार भएको जानकारी दिनुभएको छ । महेन्द्र मोरङ्गका क्याम्पस प्रमुख नै जिम्मेवार नभएको कारण क्याम्पस दिनदिने विवादिता हुँदै गईरहेको उहाँको भनाई छ ।

यता महेन्द्र मोरङ्गका क्याम्पसका प्रमुख बाबुराम तिमल्सिनाले भत्किएका संरचना हरूको पुनर्निर्माण गर्नुको साटो क्याम्पसमा गाउँन बनाउने कार्यमा ३१ लाख रूपैयाको टेण्डर पास गर्नुभएको छ । उहाँले आफ्नो कार्यकालमा क्याम्पसका संरचना शैक्षिक स्थिति सुधार गर्नुको साटो गाउँन बनाउनमा विशेष जोड दिनुभएको छ । त्यस्तै केही विद्यार्थी संगठन हरूका क्याम्पसको संरचना सुधारका निम्ति समय-समयमा भएका आन्दोलनबाट प्रभावित भई क्याम्पस प्रशासनले लिखित सम्झौता गरेपनि उक्त आन्दोलनले कुनै सार्थकता पाएको देखिदैन ।

मोटर साईकल चलाउँदा अनिवार्य रूपमा हेल्मेटको प्रयोग गर्नु ।

३

सारा नेपाली मिलेर अन्याय, अत्याचारको विरुद्धमा लड्नु पर्छ र यस्तो अन्याय, अत्याचारबाट मुक्त हुनु पर्छ । यही नै समयको माग हो ।

नेपाल सरकार
सूचना तथा सञ्चार प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

नगरवासीमा अनुरोध

- मिसावट गरिएका, सडेगलेका तथा अस्वस्थकर खानेकुराहरु नखाओ ।
- उपभोक्ता हित संरक्षणमा चनाखो बनी ।
- छाला भएको मासु नखाओ र विक्री वितरणमा समेत निरुत्साहित गर्नु ।
- अखाद्य रंग प्रयोग गरेका खाद्य पदार्थहरुको उपभोग बहिस्कार गर्नु ।
- छुट्टा चौपायाको नियन्त्रण गर्नु, घरपालुवा चौपायाहरु छुट्टा नछाडौ ।
- झड्डा तथा पोटेकितारामा आवागमनमा अवरोध हुने गरी निर्माण सामग्री नराखौ तथा व्यापार व्यवसाय नगरौ ।
- वसोवास स्थल, टोलमा व्यवसायीकरूपमा पशुपालन कुकुरा पालन गर्दा छरछिमेकमा असर नपर्ने गरी पालौ ।
- सवारी साधनहरु तोकिएको स्थानमा मात्र पार्किङ गर्नु ।
- बालबालिकालाई काममा हैन विद्यालय पठाओ ।
- बालश्रम शोषणविरुद्ध आचारसंहिता पालना गर्नु बालश्रम शोषण मुक्त नगरको स्थापना गर्नु ।
- सार्वजनिक स्थलमा जताततै फोहरमैला नफालौ ।
- आफ्नो घर बरपर विरूवा रोपौ, हरित गाउँ नगरीको रूपमा विकास गर्नु ।
- उपभोक्ता आचारसंहिताको पालना गर्नु ।

दुहवी नगर पालिकाको कार्यालय दुहवी सुनसरी

नागरिक सहायता कक्ष भवनको शिलान्याश

विराटनगर । जिल्ला प्रहरी कार्यालय मोरंगको मातहतमा रहेको इलाका प्रहरी कार्यालय सिजुवामा नागरिक सहायता कक्ष भवनको शिलान्याश भएको छ । प्रदेश नं. १ सरकारको सहयोगमा बराल कन्ट्रक्सन कम्पनीद्वारा सम्पन्न गर्ने भएको छ । सो नागरिक सहायता कक्ष भवनको शिलान्याश भाद्र १२ गते जिल्ला प्रहरी कार्यालय मोरंगका प्रमुख पहरी उपरीक्षक विश्व अधिकारीले गर्नु भएको थियो ।

विराटनगर महानगर पालिकाको सूचना

१. घर, पसल, व्यवसायिक प्रतिष्ठान, शिक्षण संस्था आदिबाट दैनिक निस्कने फोहोर विहान ८ बजे भित्र न.पा.को साभेदार संस्था (फोहोर व्यवस्थापन गर्ने संस्था) को साधनमा मात्र हाल्नुहोला ।
२. घरदैलोबाट दैनिक निस्कने फोहोर कागज, प्लाष्टिक, शिसा, फलफूल तथा तरकारीको बोक्रा आदि घरमा छुट्टयाई व्यवस्थापन गर्नु ।
३. घरबाट निस्कने जैविक (कृहिनै) फोहोरलाई घरमा नै कम्पोस्ट मल बनाओ ।
४. आफ्नो घर कम्पाउण्ड भित्र र बाहिरबाट निस्कने फोहोरपात, जंगल, दुबो आदि बाटोमा नफालौ । घर कम्पाउण्डमा नै खाल्डो खनी मल बनाओ ।
५. फ्रेशहाउस तथा माछा मासु पसल, फलफूल तथा तरकारी लगायत अन्य पसल आदिले गरेको फोहोर व्यवस्थापन आफै गर्नु । अन्यथा रु. ५००/- देखि १५०००/- पन्ड हजार सम्म जरिवाना गरिने छ ।
६. नगरपालिकाको साभेदार संस्था वेष्ट मेनेजमेन्ट ग्रुप नेपाल प्रा. लि. ले घरदैलो कार्यक्रम संचालन गरिरहेको हुँदा साधारण घरले मासिक रु.२००/- (हप्ताको २ पटक संकलन हुने) र रु. ५००/- (हप्ताको ७ पटक संकलन हुने गरी) शुल्क तिरेर सदस्यता वनी फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्नु ।
७. स्वास्थ्य संस्थाबाट निस्कने हानिकारक फोहोर व्यवस्थापन गर्ने दायित्व स्वयं स्वास्थ्य संस्था को नै हुने छ । अन्यथा फोहोरमैला व्यवस्थापन ऐन २०६८ बमोजिम रु. ५०००/- देखि १०००००/- एक लाख सम्म जरिवाना दण्ड जरिवाना गरिने छ ।
८. घरपालुवा चौपाया सुगर, गाई, गोरु, रागा, भैसी, खसी, बाख्रा लाई छाडा छोडेमा जरिवाना गरिने छ । पक्रिएको १० दिन सम्म लिन नआएमा लिलाम विक्री गरिने छ ।
९. निर्माण सामग्री सडकमा नराखौ, २४ घण्टा भित्र आफ्नो कम्पाउण्डमा राखौ ।
१०. नालामा घरको शौचालयको पाइप जडान गर्नु जघन्य अपराध हो, यदि जडान गरेको भए तुरन्त बन्द गर्नु अन्यथा न.पा. ले जारी गरेको फोहोरमैला निष्काशन, संकलन तथा अन्तिम विसर्जन सम्बन्धी निर्देशिका २०६८ बमोजिम ५०००/- देखि १०००००/- एक लाख सम्म दण्ड जरिवाना गरिने छ ।
११. घर कम्पाउण्ड भित्र कम्तिमा ३ वटा विरूवा रोपी हर्काओ । जमिन नभए ७ वटा गमलमा फूल रोपी सहरको सौन्दर्यता बढाओ ।
१२. सके सफा गर्नु नसके फोहोर नगरौ ।
१३. निम्न समस्या भए सम्बन्धित व्यक्तिलाई खबर गरी सहयोग गर्नु ।

१. घरदैलो फोहोर संकलन :- जेवर लाल मण्डल सम्पर्क नं. ९८०२७५४९१८
२. घर दैलो सेवा शुल्क संकलन :- रमण गौतम सम्पर्क नं. ९८०१३०३६४५
३. नाला कलभर्त सफाई मृत जीवजन्तु, वेवारीसेब स्व व्यवस्थापन :- सिकन्दर मरिच सम्पर्क नं. ९८०१३०३६४८
प्लाष्टिकको झोला प्रयोग नगरौ, जयाभावी फोहर नफालौ, सकेसम्म कम फोहर उत्पादन गर्नु

अन्य समस्या भएमा
साभेदार संस्था वेष्ट मेनेजमेन्ट ग्रुप नेपाल र जे.भी सम्पर्क नं. ९८०१३०७७८८
विराटनगर महानगर पालिका सम्पर्क नं. ०२१-४३३१००, ०२१-५२३३०